

צ'רקסקי על רקע התערוכה
במוזיאון ישראל
צילום: געם רינגין פוסון

סטריאוטיפים במוזיאון

בגיל 40 זוכה האמנית זויה צ'רקסקי להציג תערוכת יחיד ראשונה במוזיאון ישראל • התערוכה, "פרבדה", תיפתח ב-10 בינואר ותעסוק בחויית העלייה מרוסיה לישראל בשנות ה-90

סיים כלפי הישראלים וגם בסטריאוטיפים כלפי רוסים. הציור הזה הוא בקונטקסט של ציורים אחרים. אני מניחה שמי שרואה את התערוכה – יבין אותו אחת". את התערוכה אוצר ר"ד אמיתי מגדלי סן. "זויה ואני מכירים הרבה מאוד שנים", הוא אומר. "המוזיאון עקב אחרי ההתפתחות האמנותית שלה ממש מההתחלה, כשהיא היתה בפרויקט של אמנים צעירים שווה כפרוטנצ'אל. במקרה של זויה זה הכיח את עצמו. מוזיאון ישראל רוצה להציג אמנות טובה, אבל גם אמנות עם ערך מוסף ואמידה על התרבות הישראלית ועל המציאות הישראלית. זויה עושה את זה באופן שאף אחד אחר לא עושה".

איך החלטתם אילו עבודות להציג בתערוכה?

"היינו בסוג של שינוף פעולה כי הכי מות היא גדולה וצריך היה לבחור. הציור היה עבודת שמסקנות מפגש של העולים עם המקומיים והמתחים שהמפגש יוצר. יש גם עבודות שקשורות לזיכרונות של זויה מאוקראינה שהיה לי חשוב להביא גם, ויש כמונן עבודות שעוסקות בסטייאוטיפים על האישה הרוסייה שהדיבוק לעולים, הזונה והמגסקה. היה חשוב לעשות את זה בצורה חזקה בלי להתבייש, בלי לפחד וכלי להסתייד רבדים. זה חלק מהחברות שלנו. ככה אתה מעלה רבדים לדיון,

עבודה של צ'רקסקי מתוך התערוכה

יש הרבה דמויות נשיות בעבודות שלי שאמנם לא נראות כמוני, אבל הן סוג של פורטרט עצמי".

מבלת מבל הסטריאוטיפים על רדי סים בארץ?

"למזל, התקבלתי לבית הספר תלמה לין ימים ספורים אחרי שהגעתי לארץ מאוקראינה, או היתה לי נחיתה רכה יחד סתם, אבל כרוכב נתקלתי בסטריאוטיפים האלה. והורים שלי נתקלו בזה יותר ממי".

מבקרים אותך על הציגונ של המזרחיים בעבודות שלך כשחורים וכקורסים. "זה התחיל בגלל ציור שמוצג בתערוכה הזאת שנקרא 'איציק', שעלה בפייסבוק ללא הקונטקסט של התערוכה. בעיני הביקורת הזאת לא רלוונטית, אני מתעסקת בתערוכה בסטריאוטיפים שבאים משני הצדדים, גם סטריאוטיפים של הדי

מאיה כהן

בגיל 40 זוכה האמנית זויה צ'רקסקי לחתום הכי ממלכתי שאמנם בישראל יכול לקבל: תערוכת יחיד במוזיאון ישראל. התערוכה, שתפתח ב-10 בינואר, נושאת את השם "פרבדה" ועוסקת בחייית העלייה מרוסיה לארץ בשנות ה-90 – תוויה שאותה וחותה צ'רקסקי באופן אישי כמי שעלתה לארץ מאוקראינה ב-1991, בגיל 14.

"אני מאוד מתרגשת", מספרת צ'רקסקי. "הצגתי במוזיאון ישראל כשהייתי ממש צעירה עם עוד אמנית ששמה רותי נמט. זה היה במסגרת פרויקט של אמנים צעירים, אבל עכשיו זה הפרויקט הכי רציני שעשיתי בחיים שלי. עבודתי על התערוכה הזאת שבע שנים. היום אני אמנית בוטרת יותר, והתערוכה הזאת היא אכן דרך מביחינית. גם מבחינת העומרים וגם מבחינת המעמד: להציג במוזיאון הלאומי".

לרבייה, "יש בתערוכה עבודות מ-2009 ועבודות מלפני חודש, ממש חדשות. אני לא חושבת שהוצגה עד כה בישראל תערוכה בהיקף כזה שמתעסקת בעלייה ורדי סתם של שנות ה-90. יש פה רגעים שה לקם מהחיים שלי ורובם קשורים בויתרון הקולקטיבי. תחויות שגם אם לא חוית באופן אישי – קצו לפישה שאני מכירה.